

Checklist gendertoelichting

In het kader van de toepassing van *gender budgeting* op het Belgische federale niveau moeten alle basisallocaties onderverdeeld worden in drie categorieën. Voor de basisallocaties van categorie 3 moet in de verantwoording van de basisallocaties een gendertoelichting opgenomen worden die aangeeft op welke manier er in de betrokken dossiers rekening gehouden zal worden met de genderdimensie. Deze checklist geeft een indicatie van welke informatie in deze gendertoelichting opgenomen kan worden.

Deze informatie is niet exhaustief, maar tracht de meest voorkomende acties op te sommen. Het kan dus nodig zijn om bijkomende acties op te nemen in de gendertoelichting. Bovendien dienen deze aanwijzingen slechts als een eerste aanzet voor specifieke dossiers: ze zijn redelijk algemeen en moeten aangepast worden aan de dossiers in kwestie. In sommige gevallen dient er een combinatie gemaakt te worden van acties uit verschillende onderdelen. Voor onderzoeken die via overheidsopdrachten gebeuren kan op basis van de informatie hieronder in de gendertoelichting aangegeven worden op welke manier men bij het onderzoek rekening zal houden met de genderdimensie. Bovendien kan men aangeven dat men dit ook zal opnemen in de overheidsopdracht die beslist over de uitbesteding van het onderzoek in kwestie.

Onderzoeken:

- Vragen aan de onderzoekers om rekening te houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) bij de verzameling van kwantitatieve informatie (bijvoorbeeld: naar geslacht uitgesplitste samenstelling van het doelpubliek van hun opdracht, systematische uitsplitsing naar geslacht van eventueel te verzamelen statistieken, etc.);
- Vragen aan de onderzoekers om rekening te houden met de genderdimensie bij de verzameling van kwalitatieve informatie (bijvoorbeeld: keuze van bronnen, selectie van te bevragen personen, etc.);
- Vragen aan de onderzoekers om rekening te houden met de genderdimensie en om eventuele ongelijkheden te identificeren tijdens de verwerking van de informatie (bijvoorbeeld: analyseren van de verschillen die bestaan tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen, de relevantie van geslacht als variabele onderzoeken, etc.);
- Vragen aan de onderzoekers om het resultaat van de analyse omtrent de verschillen en ongelijkheden tussen vrouwen en mannen te integreren in de resultaten van het onderzoek (bijvoorbeeld: in het eindrapport/de publicatie de aandacht vestigen op de verschillen en eventuele ongelijkheden tussen vrouwen en mannen, aanbevelingen opstellen die rekening houden met deze verschillen, etc.);
- Waken over de evenwichtige samenstelling van het begeleidingscomité van het onderzoek.

Vraag om expertise (consultancy):

- Vragen aan de experts om rekening te houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) bij de verzameling van kwantitatieve informatie (bijvoorbeeld: naar geslacht uitgesplitste samenstelling van het doelpubliek van hun opdracht, systematische uitsplitsing naar geslacht van eventueel te verzamelen statistieken, etc.);

- Vragen aan de experts om rekening te houden met de genderdimensie bij de verzameling van kwalitatieve informatie (bijvoorbeeld: keuze van bronnen, selectie van te bevragen personen, etc.);
- Vragen aan de experts om rekening te houden met de genderdimensie en om eventuele ongelijkheden te identificeren tijdens de verwerking van de informatie (bijvoorbeeld: analyseren van de verschillen die bestaan tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen, de relevantie van geslacht als variabele onderzoeken, etc.);
- Vragen aan de experts om het resultaat van de analyse van de verschillen en ongelijkheden tussen vrouwen en mannen te integreren in de resultaten van het onderzoek (bijvoorbeeld: in het eindrapport/de publicatie de aandacht vestigen op de verschillen en eventuele ongelijkheden tussen vrouwen en mannen, aanbevelingen opstellen die rekening houden met deze verschillen, etc.);
- Rekening houden met de verdeling vrouwen-mannen onder de geconsulteerde experts¹.

Enquêtes:

- Het geslacht van de ondervraagde persoon als variabele in rekening nemen;
- Rekening houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) tijdens de opstelling van de vragenlijst (bijvoorbeeld: denken aan vragen die verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen aan het licht kunnen brengen of uitleggen, het taalgebruik aanpassen zodat het zowel op vrouwen als op mannen betrekking heeft, etc.);
- Representatieve steekproeven opstellen (bijvoorbeeld: niet enkel de referentiepersoon van het huishouden ondervragen aangezien dit leidt tot een oververtegenwoordiging van mannen, nadenken over de manier om zowel vrouwen als mannen te bereiken, etc.);
- Het team van enquêteurs samenstellen uit zowel vrouwen als mannen.

Communicatie en publicaties:

- De naar geslacht uitgesplitste samenstelling van het doelpubliek kennen;
- Waken over het gebruik van afbeeldingen en voorbeelden die zowel vrouwen als mannen voorstellen en dit in niet-stereotype rollen (bijvoorbeeld: niet enkel afbeeldingen van mannen gebruiken, niet enkel voorbeelden van vrouwen gebruiken in de context van het huishouden, etc.);
- Waken over de toepassing van een taalgebruik dat zowel op vrouwen als op mannen betrekking heeft (bijvoorbeeld: de studenten en studentes, zakenvrouwen en –mannen, etc.);
- Rekening houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) bij de bedenking van informatie-/sensibiliserings-/promotiecampagnes, door er met name over te waken dat men zich zowel tot vrouwen als tot mannen richt (tenzij het over een op één geslacht gerichte campagne gaat);
- Waken over het bereiken van zowel vrouwen als mannen, door gebruik te maken van media die geconsulteerd worden door vrouwen en door mannen (tenzij het over een op één geslacht gerichte campagne gaat).

---

¹ Deze aanbeveling is in het bijzonder van belang wanneer het gaat over ‘ervaringsdeskundigen’ die gevraagd worden hun eigen ervaring te delen in het kader van het onderzoek van bepaalde thematieken.

→ Zie de ‘COMM Collection nr. 25 – Integratie van de genderdimensie in de federale communicatie’ (te verschijnen in september 2013) en ‘De genderchecklist’ op de website van het [Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen](#).

Overheidsopdrachten:

- Rekening houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) van het onderwerp van de opdracht en deze aandacht hiervoor integreren in de beschrijving van de opdracht (bijvoorbeeld: expliciet vermelden dat de opdrachtnemer eventuele verschillen tussen vrouwen en mannen in het domein van de opdracht moet identificeren en er de aandacht op moet vestigen, etc.);
  - Vermelden in de aankondiging van de opdracht/het bestek dat er tot uitsluiting overgegaan zal worden van bedrijven die de sociale wetgeving, inclusief de bepalingen met betrekking tot de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen, niet respecteren;
  - De genderdimensie integreren in de gunningscriteria die vermeld worden in de aankondiging van de opdracht/het bestek (bijvoorbeeld: de inachtneming van de genderdimensie integreren in het criterium ‘kwaliteit van de methodologie’, rekening houden met de evenwichtige samenstelling van het team in de kader van een enquête over een gevoelig onderwerp, etc.);
  - De genderdimensie integreren in de uitvoeringsmodaliteiten die vermeld worden in de aankondiging van de opdracht/het bestek (bijvoorbeeld: vermelden dat al de communicatie in het kader van de opdracht op een niet stereotype manier moet verlopen, aangeven dat al de verzamelde statistieken naar geslacht uitgesplitst moeten worden, etc.).
- Zie de brochure ‘Gelijke kansen voor mannen en vrouwen in overheidsopdrachten. Enkele aanbevelingen’ op de website van het [Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen](#).

Subsidies, toelagen en dotaties:

1°) Subsidies en toelagen voor projecten

- De wettelijke verplichting om rekening te houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) vermelden in de oproep tot subsidies;
- De verwachtingen met betrekking tot deze integratie verduidelijken in de oproep tot subsidies (bijvoorbeeld: vragen een hoofdstuk over de integratie van de genderdimensie op te nemen in het eindverslag, etc.);
- Rekening houden met de genderdimensie opnemen als een uitsluitings- en evaluatiecriterium voor de subsidieaanvragen en dit vermelden in de oproep (bijvoorbeeld: uitsluiting indien het project niet aangeeft hoe er met de genderdimensie rekening gehouden zal worden, rekening houden met de genderdimensie toevoegen aan de evaluatiecriteria voor de aanvragen, etc.);
- De wettelijke verplichting om rekening te houden met de genderdimensie vermelden in de documenten die een subsidie vastleggen (bijvoorbeeld: koninklijk besluit, conventie, etc.);
- De effectieve integratie van de genderdimensie onderzoeken tijdens de evaluatie van de gesubsidieerde projecten.

2°) Structurele subsidies, toelagen en dotaties

- De wettelijke verplichting om rekening te houden met de genderdimensie (het bestaan van verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen) vermelden tijdens de onderhandelingen of discussies met betrekking tot de toekenning van structurele subsidies;
- De wettelijke verplichting om rekening te houden met de genderdimensie vermelden in de documenten die een subsidie vastleggen (bijvoorbeeld: beheerscontract, koninklijk besluit, conventie, etc.);
- Structureel gesubsidieerde organismes informeren over en regelmatig herinneren aan de verplichting rekening te houden met de genderdimensie in hun projecten (bijvoorbeeld: tijdens bijeenkomsten, in brieven, etc.);
- Structureel gesubsidieerde organismes vragen om verantwoording af te leggen over de integratie van de genderdimensie in hun activiteiten (bijvoorbeeld: in het kader van hun actieplan voor het komende jaar en het jaarverslag over het voorbije jaar);
- De effectieve integratie van de genderdimensie onderzoeken tijdens de evaluatie van toekenning van structurele subsidies.